

Beskrivning av förvaltningens arbete med
det prioriterade området Attraktiva byar
Verksamhetsrapport 2021

**ÖSTRA
GÖINGE**

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	4
Rapport – förutsättningar och omfattning	4
Omvärld - påverkan	5
Hur vi lever upp till uppdraget	7
Prioriterat område attraktiva byar	7

Sammanfattning

Verksamhetsrapporten har fokus på tre områden som genomsyrar de flesta av kommunens styrdokument avseende det prioriterade området attraktiva byar. Områdena är attraktiva byar att bo och leva i, infrastruktur och Skånes gröna hjärta.

Attraktiva byar att bo och leva i. Förvaltningens analys visar att göingebornas upplevda trygghet har försämrats under de senaste åren. Vi gör många insatser tillsammans med våra samverkanspartners som rimligen borde leda till att göingeborna känner sig tryggare, men det gör dom inte. Förvaltningens hypotes är att det beror på att samhället inte är tillräckligt starkt för att hantera de förändringar vi sett i byarna under de senaste åren. Byar där människor inte litar på varandra och känner misstro till kommunen, myndigheter och institutioner är inte trygga och socialt hållbara. Vi tror att det bästa sättet att hindra eller att motverka en sådan utveckling är att täta det sociala kittet som håller ihop samhället. Mer konkret innebär det att om göingeborna är delaktiga i föreningslivet, tar del av kulturutbudet och engagerar sig i närmiljön stärks det sociala kittet. Östra Göinge har haft en fantastisk utveckling under de senaste tio åren, en framgång som till stor del drivits av en innovativ byutveckling. Vi ska försätta på den inslagna vägen men samtidigt täta det sociala kittet och öka tilliten mellan göingeborna.

Antalet nyproducerade bostäder har varit högt under flera år men minskat något det sista året, under 2021 byggdes 11 bostäder i kommunen. 6 hyresrätter och 5 småhus med äganderätt. Äganderätt i form av småhus är den dominerande upplåtelseformer i Östra Göinge följt av hyresrätt och ett mindre antal bostadsrätter. Eftersom vi har få bostadsrätter är det glädjande att Göingehem går före och visar marknaden att det är möjligt att bygga bostadsrätter i Hanaskog, och att det under våren 2022 är byggstart för 12 marklägenheter i bostadsrättsform i Knislinge.

Kommunen upphandlar el på terminskontrakt och kostanden har ökat med 20% för 2022, utöver kostnaden har även mängden förbrukad el börjat öka. Det beror i första hand på att verksamheterna växer och att vi tar fler lokaler i anspråk. Under 2022 kommer elkostnaden öka med 1,5 till 2 miljoner kr, det är tre heltidsanställda inom exempelvis äldreomsorgen. Inom ramen för lokalförsörjningsutredningen ska kommunen redovisa lösningar för att sänka energiförbrukningen.

Infrastruktur. Utanför byarna har 5 av 10 göingebor möjlighet att ansluta till fiber, det är en signifikant ökning från 2020 då det var 1,5 av 10. Det är ett resultat av att vi tillsammans med fiberleverantörerna varit framgångsrika i att säkra externa medel till kommunen. För varje steg vi tar mot målet om att 98% av göingeborna ska ha möjlighet att ansluta sig till fiber blir resan svårare. Vi måste fortsätta vara innovativa och utmana marknaden.

Delar av kommunens vägnät håller låg kvalitet. Genom samförläggning med SBVT och andra intressenter arbetar förvaltningen för att varje krona ska omvandlas till så mycket asfalt som möjligt. Det är viktigt att kommunen fortsätter att investera i vägnätet och att förvaltningen följer investeringsplanen.

Skånes gröna hjärta. Förvaltningen är stolt över platsvarumärket men har noterat att ”gröna hjärtat” i flera sammanhang nästan ersatt Östra Göinge när vi pratar om kommunen. Det är viktigt att vi bevakar och arbetar för att skilja platsens varumärke från Östra Göinge kommun, det är två distinkt olika saker.

Inledning

Verksamhetsrapporten är en beskrivning av vårt arbete med att leva upp till de krav och förväntningar som ställs på oss genom politiska prioriteringar, lagstiftning och andra krav. Dessutom följer vi upp vår förmåga att leva upp till förväntningar och krav ifrån invånare, företagare och besökare i kommunen. Med hjälp av rapporten vill vi skapa:

- Transparens av hur väl kommunen lever upp till olika krav
- Lärande och utveckling
- Underlag för framtida prioriteringar

Utöver gruppen förtroendevalda, riktar sig verksamhetsrapporten också till invånare i Östra Göinge och till förvaltningens egen personal.

Rapport – förutsättningar och omfattning

Verksamhetsrapportens syfte är att besvara om kommunen utvecklas i enlighet med politikens målsättningar inom det prioriterade området attraktiva byar. Uppföljningen bygger på göingebornas upplevelse av byarna, våra verksamheter och de värden som präglar platsen Östra Göinge, Skånes gröna hjärta. Till vår hjälp använder vi oss av en flera datakällor där medborgarundersökningen, trygghetsmätningen och KOLADA är de viktigaste. Statistiska centralbyrån har inför medborgaundersökningen 2021 gjort om undersökningen från grunden, det innebär att resultatet inte är jämförbart med tidigare år.

Vi har hanterat situationen genom att välja nya indikatorer som är rimligt lika de vi hade tidigare, och hämtat kraft ur tankarna som låg till grund för mål- och resultatplan 2020–23. Resonemanget flyttade fokus från nyproduktion av bostäder, infrastruktur och fritidsanläggningar till att vi skulle ta hand om det vi hade, lappa, laga och fixa de små problemen i göingebornas vardag.

En stor skillnad mellan den nya och gamla medborgaundersökningen är att den nya har relativt strikt fokus på kommunen, den gamla hade större fokus på kommunen och dess närområde. En fördel är att den bättre möjliggör jämförelser mellan kommuner och riket. Nedanför redovisas en tabell som översätter de gamla indikatorerna till nya.

Indikatorer 2012-2019	Indikatorer 2021
NKI: Parker/Grönområden	Hur tycker du skötseln av allmänna plaster, t.ex. parker, torg och lekplatser fungerar i din kommun?
NKI: Miljöarbete	Hur tycker du kommunens information om vad du kan göra för att minska din miljö- och klimatpåverkan fungerar?
NKI: Kultur	Vad tycker du om det lokala kultur- och nöjeslivet i kommunen?
NKI: Idrotts/motionsanläggningar	Hur tycker du skötseln av kommunens idrotts- och motionsanläggningar fungerar?
NKI: Gator och vägar	Hur tycker du skötseln av gator och vägar fungerar i din kommun?

Verksamhetsrapportens disposition:

1. Attraktiva byar att bo och leva i
 - a. Trivsamma och välkomnande byar
 - b. Attraktiva bostäder och bostadsförsörjning
2. Infrastruktur
 - a. Bredband via fiber
 - b. Gator och vägar
3. Skånes Gröna hjärta
 - a. Upptäck Skånes gröna hjärta
 - b. Destinationsutveckling

Omvärld - påverkan

I omvärlden finns flera faktorer som har inverkan på det prioriterade området attraktiva byar. Förvaltningens trendanalys 2022 redovisar nio trender som påverkar vårt uppdrag.

Geopolitiska förändringar. Globaliseringen och digitaliseringen gör att geopolitiska förändringar kan ha stor påverkan på Östra Göinge. Konflikter i omvärlden kan leda till nya flyktingströmmar och oroligheter bland göingebor från andra länder. Handelskrig kan skapa problem för vårt näringsliv, minska tillgången till nödvändig utrustning i kommunens verksamheter, och öka kostnaden för investeringar.

Pandemin. Covid-19 har påverkat hela samhället och inte minst kommunens verksamheter. Under 2021 har vi varit tvungna att nedprioritera flera projekt och arbetsuppgifter för att utveckla krisberedskapen och leva upp till mininivån i grunduppdraget.

Tuffare kommunal ekonomi

Ökade volymer i den kommunala verksamheten och minskade skatteintäkter sätter kommunens ekonomi under hårt tryck. Tydliga prioriteringar, effektiviseringar och innovation är nödvändiga för att bibehålla och utveckla servicen till göingeborna. En ekonomi i balans är en förutsättning för ett hållbart samhällsbyggande.

Digitalisering och ny teknik

Det finns i dag flera myndigheter och kommuner som visat att det går att erbjuda god digital service inom offentlig förvaltning. Digitalisering utifrån ett tydligt kundperspektiv kommer vara en självklarhet i kommunsverige inom några år, effekten blir att kravet på kommunens digitalisering ökar.

Ökad statlig styrning

För varje år som går tvingas förvaltningen lägga mer tid på rapportering till staten, och som effekt, mindre tid på att producera välfärdstjänster till göingeborna. Detta är en utveckling som förvaltningen och politiken bör arbeta tillsammans för att motverka.

Miljö och klimat

Klimatet är en vinna eller försvinna fråga. För att Östra Göinge ska upplevas som en relevant kommun av göingeborna, medarbetare, företag och besökare är det viktigt att hållbarhetsperspektivet genomsyrar hela förvaltning.

Jakten på talangerna

Konkurrensen om talanger ökar lokalt, regionalt och globalt, verksamhetsområde samhällsutveckling är en expertorganisation som är beroende av att locka kreativa och drivna medarbetare.

Demografi

Åldrande befolkning och fler barn i vissa åldersgrupper ställer krav på nytänkande och innovation.

Ökad regionalisering

Regionernas betydelse ökar i förhållande till både kommunerna och nationalstater. Genom att inta en drivande roll i den regionala översiktsplaneringen tillsammans med Skåne nordost befäster vi kommunens fina läge, mitt i södra Sverige.

Återkoppling till kommunstyrelsen från föregående analys

Återkopplingen från kommunstyrelsens analys är till största del integrerad i verksamhetsrapporten, några delar har vi dock valt att lyfta ut och redovisa här.

Inventering av obebodda hus och tomter

Förvaltningen delar fullt ut kommunstyrelsens uppfattning om att vi ska inventera obebodda hus och tomter. Under 2021 har det inte varit möjligt att genomföra inventeringen på grund av att vi saknat personal och varit tvungna att prioritera det lagstadgade myndighetsuppdraget. Förvaltningens mål är att inventeringen ska vara klar under vintern 2023/24.

Rivning och utrangering av bostäder

När det gäller rivning och utrangering av bostäder står vi också bakom kommunstyrelsen uppfattning, en bra analys kräver sådan kunskapen. Vi arbetar med att hitta ett system för att få in uppgifterna i vår analysmodell men är inte färdiga med arbetet. Till nästa verksamhetsrapport ska vi vara klara.

Nyproduktion och uppföljning av bostadsförsörjningsprogram

Precis som kommunstyrelsen påpekar finns det ett gap mellan demografiskt beräknat behov av bostäder och verklig efterfrågan, det är en inneboende komplexitet som vi behöver hantera. Förvaltningen arbetar med att ta fram en modell som ska ligga till grund för det uppdaterade bostadsförsörjningsprogrammet. För att ta fram bättre och mer flexibla prognoser har kommunen upphandlat en programvara och gått med i ett nätverk för prognosmakare.

Definition av nyproducerade bostäder

Kommunstyrelsen vill att förvaltningen beskriver definitionen av nyproducerade bostäder, i kontrast till nytillkomna bostäder och hur man mäter dem. En konkret fråga var att Göinge hem har ett antal tomma vindar som renoverats för att bli bostäder. Är detta då nyproducerade eller nytillkomna bostäder enligt förvaltningens definition? Enligt vår definition räknas lägenheterna på vinden som nyproducerade om ytan tidigare inte varit anspråkstagen som bostad. Vi mäter antalet genom att kontrollera färdiga slutbesked för lägenheter.

Hur vi lever upp till uppdraget

Prioriterat område attraktiva byar

Politiska prioriteringar

Östra Göingens livskraftiga byar med sina olika karaktärer är Östra Göingens själ. Detta är en viktig utgångspunkt för byutvecklingen där vi tar tillvara det som är unikt och förädlar det som skapar trivsel, trygghet och hållbarhet. Göingeborna ska vara stolta över att bo i Skånes gröna hjärta.

Resultatmål

År 2023 upplevs byarna som välkomnande, levande och hållbara.

Resultatindikatorer

Lokalt kultur- och nöjesliv

Skötsel av kommunens idrotts- och motionsanläggningar

Göingebornas möjlighet att leva hållbart

Parker, grönområden och lekplatser

Gator och vägar

Polisens trygghetsmätning: Konkretkänsla av otrygghet

Polisens trygghetsmätning: Nedskräpning

Viktiga styrdokument inom det prioriterade området attraktiva byar

- **Mål- och resultatplan 2020–2023.** Dokumentet innehåller kommunstyrelsens prioriterade områden, resultatmål och resultatindikatorer för perioden 2020–2023.
- **Översiktsplan och fördjupade översiktsplaner.** Kommunens samhällsplanering utgår från översiktsplanens planeringsstrategi och inriktningar.
- **Bostadsförsörjningsprogram 2017–2025.**
- **Strategier och andra styrdokument med bäring på målpuffyllelsen.**

Analys av prioriterat område attraktiva byar

Inom det prioriterade området attraktiva byar är processerna ofta men inte alltid långa. Det är inte ovanligt att det tar två till tre år innan en bygglovsansökan omvandlats till en färdig byggnad eller att en planprocess skapar möjlighet för exploatering. Östra Göingens byutveckling bygger på att vi med begränsade resurser, tydliga prioriteringar och ett bergfast kundfokus använder samhällsplaneringen för att driva samhällsutveckling. Fortsatt framgång bygger på att vi utifrån styrdokumentet tydligt prioriterar vad som är viktigast på kort sikt, tillsätter rätt resurser, och aldrig förlorar fokus på våra långsiktiga mål.

Eftersom uppföljningen bygger på den senaste medborgarundersökningen som inte är jämförbar med andra medborgarundersökningar har vi ingen tidserie till grund för analysen. Därmed kan vi inte med säkerhet uttala oss om utvecklingen över tid för de nya indikatorerna. Genom att jämföra med medelvärdet för Sveriges kommuner (riket) istället får vi en kraftfull värdering av kommunens resultat. Att jämföra oss med andra kommuner är ett av de mest värdefulla verktygen vi har för att värdera våra egna resultat.

Attraktiva byar att bo och leva i

Trivsamma och välkomnande byar

Varje år analyserar förvaltningen synpunkter som inkommit till enheten för miljö och bygg, kommunens övergripande synpunkshantering, polisens trygghetsmätning och medborgarundersökningen. Sättet att uttrycka sig varierar över tiden, men det som skapar störst missnöje hos göingeborna är nerskräpning, ovårdade tomter och bymiljöer, höga hastigheter i trafiken och buskörning. Andra faktorer som enligt medborgarundersökningen har inverkan på attraktiviteten är att det är tyst och lugnt, närhet till natur, parker samt hälso- och sjukvård.

Förvaltningen har från 2020 arbetat utifrån hypotesen att vi bygger trivsamma byar genom att varje dag arbeta med de små sakerna som är viktiga i människors vardag. Är byarna fria från skräp, välskötta, trygga med ett varierat utbud av mötesplatser och aktiviteter kommer de upplevas som trivsamma.

Trygga byar

Trygghetsmätningen visar att göingebornas känsla av otrygghet varken har ökat eller minskat från 2020 till 2021. Däremot har otryggheten ökat från 2018 till 2021. Nedskräpningen i utemiljön har minskat från 2020 till 2021 och ligger nu på ungefär samma nivå som 2018. Antalet anmälda brott har ökat från 2018 till 2021.

Indikatorer: socialt hållbara byar	2018	2019	2020	2021
Trygghetsmätning: Konkret känsla av otrygghet	2,7	3	3,14	3,14
Trygghetsmätning: Nedskräpning	52	43	53	51
Antal anmälda brott (Sveriges officiella statistik)	1451	1416	1490	1508

I trygghetsmätningen anger göingeborna att det först och främst är bilar som kör för fort, buskörning, rädsla för inbrott, nedskräpning, åka buss och att vara ute ensam sent på kvällen som skapar otrygghet. De bakomliggande faktorerna har varit relativt konstanta över åren. Nedanför presenteras några av de aktiviteter förvaltningen arbetat med under perioden för att öka tryggheten kopplat till bakgrundsvariablerna.

Exempel på aktiviteter för att öka den upplevda tryggheten

- Belysningen som sitter på kommunens lyktstolpar är av äldre modell, de går ofta sönder, drar mycket ström och belysningsområdet är inte lika bra som modernare lampor. Arbetet är påbörjat och under vintern 2022/2023 ska samtliga äldre ljuskällor vara utbytta mot modern LED-belysning. Pålitlig belysning av hög kvalitet är viktigt för den verkliga och upplevda tryggheten.
- Kommuners arbetslag som plockar skräp i våra byar har samlat in 25 ton skräp och 200 däck.
- Vi utför trygghetsvandringar i byarna.
- Mötesplatsen vid Fridebo ersattes med en ny mötesplats i Tarketts lokaler i Hanaskog.
- Faktum är att det blev så bra i Hanaskog att när vi öppnar kommunens nya skolrestaurang i Broby ska vi samtidigt inviga en mötesplats för äldre i lokalen. Vi tror att möjligheten för yngre och äldre göingebor att mötas över gränserna skapar trygghet.
- Myndighetsfunktionerna inom tillsyns- och tillståndsnämndens ansvarsområde har utvecklat ett samarbete med polisen och andra myndigheter, som under perioden gett goda resultat vid tillsyn och tillståndsgivning. Det är en förutsättning för att bland annat säkerställa rättvis konkurrens mellan företag.
- Kommunen har köpt och rivigt fastigheter som bidragit till otrygghet i flera av kommunens byar.

- Förvaltningen samverkar inom organisationen på strategisk och operativ nivå, med polisen, fryshuset, föreningar, trossamfund m.fl. för att vara proaktiva och följsamma med utvecklingen i samhället.
- Genom att erbjuda meningsfulla aktiviteter på våra fritidsgårdar, fryshuset med motorburen ungdom, föreningslivet mm finns det olika aktiviteter att välja mellan för ungdomarna.
- Kommunens fältverksamhet och frivilliga nattvandrare är ett bra stöd för att möta ungdomarna på byn.
- Kommunens tillsynshandläggare för ovårdade fastigheter har ett särskilt uppdrag att arbeta med tre utvalda fastigheter som bidrar till den upplevda otryggheten.
- Under perioden har arbetet med grannsamverkan startats upp tillsammans med polisen, Knislinge och Broby var först ut.
- Broby station och andra byutvecklingsprojekt designas med säkerhet i fokus redan från ritbordet. Stationen är exempelvis förberedd för kameraövervakning.

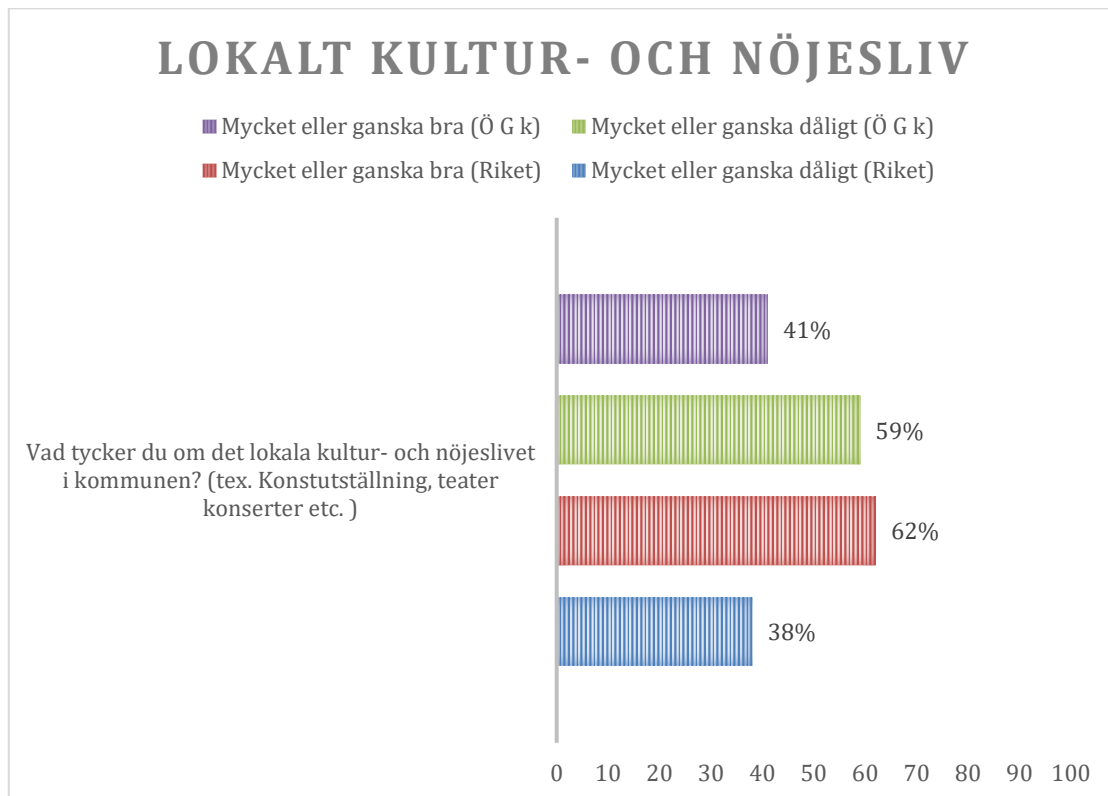
Ovanstående är exempel på aktiviteter som varit i fokus under perioden. Inom ramen för våra ordinarie arbetsprocessen ligger det förebyggande och trygghetsskapande arbetsuppgifter som utförs oavsett år. Exempel kan vara sanering av klotter och omhändertagande av söndriga bilar på kommunens mark, gräsklippning, skötsel av grönytor och snöröjning.

Vi gör många bra saker som rimligen borde göra att göingeborna känner sig tryggare men det gör dom inte. Förvaltningen hypotes är att det beror på att samhället inte är tillräckligt starkt för att hantera de förändringar vi sett i byarna under de senaste åren. Stor invandring, oseriösa fastighetsägare och tuffare klimat gör att tilltron mellan människor minskar. Byar där människor inte litar på varandra och känner misstro till kommunen, myndigheter och institutioner är inte trygga och socialt hållbara. Vi tror att det bästa sättet att hindra eller att motverka en sådan utveckling är att täta det sociala kittet som håller ihop samhället. Mer konkret innebär det att om göingeborna är delaktiga i föreningslivet, tar del av kulturutbudet och engagerar sig i närmiljön stärks det sociala kittet. Östra Göinge har haft en fantastisk utveckling under de senaste tio åren, en framgång som till stor del drivits av en innovativ byutveckling. Vi ska fortsätta med det men är redo för att ta nästa steg i kommunens utveckling.

Kulturutbud

Verksamhetsrapport 2020 visade att göingeborna över tiden blivit allt nöjdare med kulturutbudet och att resultatet 2019 var i linje med genomsnittet för riket.

Resultatet från medborgarundersökningen 2021 visare att 41% av göingeborna är mycket eller ganska nöjda med det lokala kultur- och nöjeslivet mot 62% för riket.

En förklaring till det dåliga resultatet kan vara att medborgaundersökningen 2019 inriktade sig på tillgången till kultur inom ett rimligt avstånd från hemmet, istället för att som i medborgarundersökningen 2021 begränsa området till den egna kommunen. Vi tror att göingeborna räknar Kristianstad och Hässleholm till kommunens närområde när det gäller kultur- och nöjesliv. En annan förklaring kan vara att kommunen främst satsar på barn och unga inom kulturområdet, vilket kan bara en nackdel eftersom ingen under 18 år får besvara medborgaundersökningen.

Oavsett anledning är förvaltningen inte nöjd med resultatet och vi är förvånade över utfallet. Under året har vi utvecklat vår kommunikation och marknadsföring av kulturaktiviteter, vi har haft många välbesökta event och starka namn i föreläsningsserien om bildning. Samarbetet med Wanås konst med fokus på kultur för barn har utvecklats. Pandemin kan ha påverkat resultatet men förutsättningarna är samma för alla kommuner. Förvaltningen behöver mer tid och kommer initiera en separat utredning för att identifiera vad vi kan göra bättre.

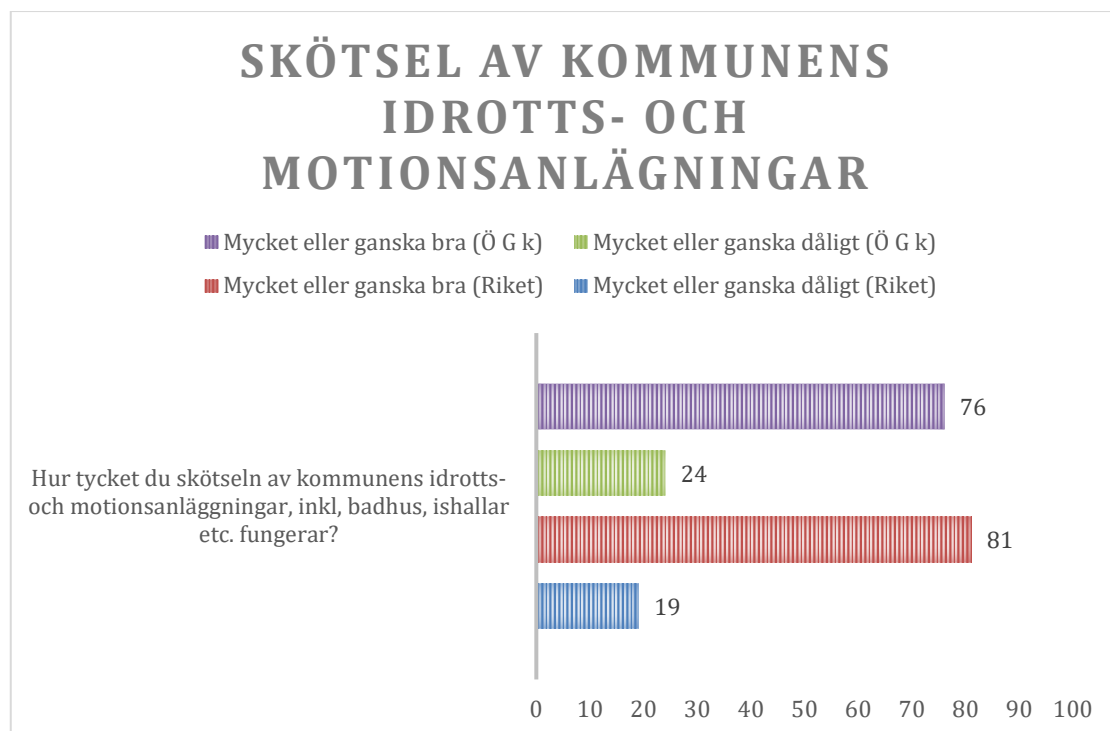
Kulturen är en av de viktigaste ingredienserna i det sociala kittet som över tiden skapar hållbara byar där människor känner tilltro till varandra och samhällets institutioner. En by där människor inte litar på varandra och känner misstro till kommunen, myndigheter och institutioner är inte trivsamt eller hållbart. Mer konkret kan det innebära att om göingeborna tar del av kulturutbudet, deltar i föreningslivet, engagerar sig i närmiljön stärks det sociala kittet. Förvaltningen hypotes är att vi behöver lyfta det här perspektivet och göra det till en

huvudprioritet under de kommande åren för att stärka samhället, öka tryggheten och lyfta skolresultaten.

Idrotts- och motionsanläggningar

Verksamhetsrapport 2020 visade att göingeborna var nöjda med sina idrotts- och motionsanläggningar. Index hade ökat från 40 till 58 under perioden 2012 – 2019 och låg i paritet med genomsnittet för riket.

Resultatet från medborgaundersökningen 2021 visar att 76% av göingeborna tycket att skötseln av kommunens idrotts- och motionsanläggningar fungerar mycket eller ganska bra mot 81% för riket.

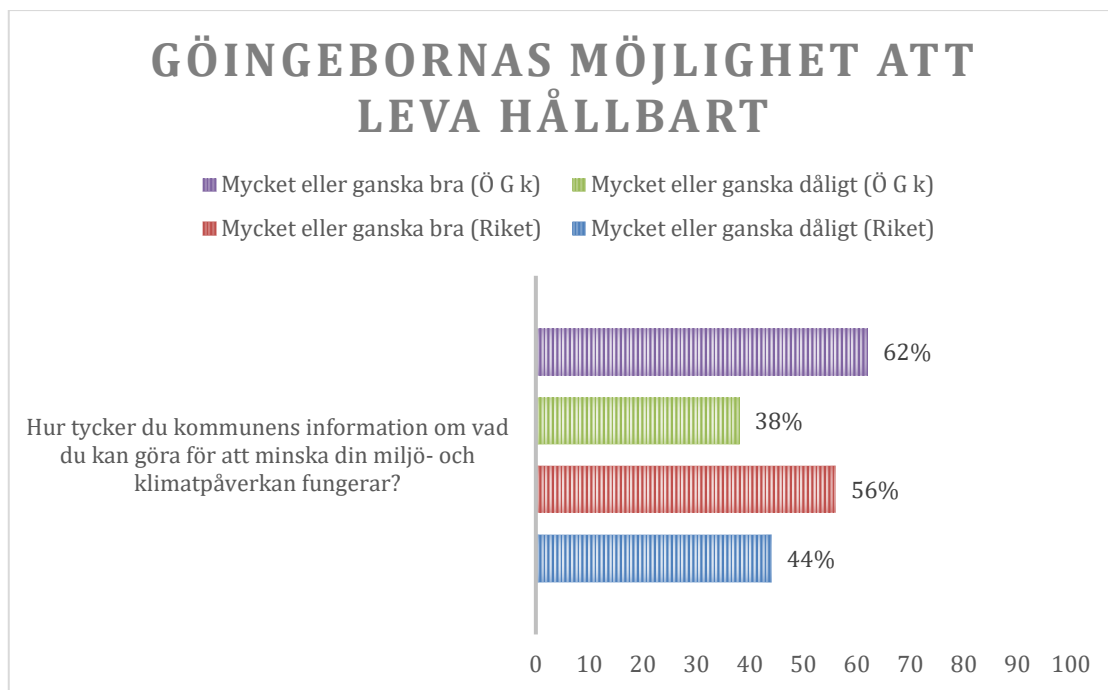
Det har tillkommit flera idrotts- och motionsanläggningar i kommunen under de senaste åren exempelvis Snapphanehallen, FärevalLEN, renovering av Trollabadet, konstgräsplan i Glimåkra, paddelhallar i Glimåkra och Broby, naturhamnarna i Immeln och Breanäs har renoverats.

Utifrån de investeringar som genomförts och all fin verksamhet som bedrivs i lokalerna borde resultatet minst tangera medelvärdet för riket. Anledningen till att vi ligger lite lägre tror vi beror på att förvaltningen inte skött trallacenter tillräckligt bra, samt att det varit mycket stök på våra badplatser vilket bidragit till en otrugg och infekterad stämning. Genom att samverka skötselplaner och utvecklingsplaner med Glimåkra utveckling och Immelns bygdeförening bygger vi acceptans och samförstånd kring våra idrotts- och motionsanläggningar. Planer och samverkan är bra, men tjänar inget till om vi inte har duktiga medarbetare som kan göra jobbet. Under perioden har vi stärkt enheten för utemiljö med en duktig enhetschef och utökat personalstyrkan med två heltidstjänster för att stärka effektiviteten och kvaliteten i utförandet.

Göingebornas möjlighet att leva hållbart

Tidigare medborgarundersökningar visade att göingeborna skattade sin möjlighet att leva hållbart högre än riket. Nöjd-kund-index hade ökat från 47 till 57 under perioden 2012–2019.

Resultatet från medborgarundersökningen 2021 befäster den goda utvecklingen och 62% av göingeborna tycker att kommunens information om vad dom kan göra för att minska sin miljö- och klimatpåverkan är mycket eller ganska bra. Motsvarande siffra för riket är 56%.

För att Östra Göinge ska upplevas som en relevant kommun av göingeborna, medarbetare, företag och besökare är det viktigt att hållbarhetsperspektivet genomsyrar hela förvaltning, det är betydelsefullt för kommunens varumärke och en styrka vid rekrytering av välutbildade talanger till våra verksamheter. Precis som ständiga förbättringar är hållbarhetsfrågor en integrerad del av vårt arbetssätt, vi utför inga aktiviteter utan att analysera om det går att göra uppgiften effektivare och om resultatet är hållbart.

Kommunens verksamheter ska gå före och vara ett föredöme i miljö- och klimatarbetet. Genom att visa vägen får vi med oss göingeborna på hållbarhetsresan. I flera år har vi rest runt i södra Sverige och berättat för andra kommuner och regioner om vår omställning till fossilfri fordonsflotta och hur vi arbetat för att energieffektiviserat våra fastigheter. Göingehem och ÖGRAB möter tillsammans en stor del av göingeborna och har med sina insatser inom avfallshantering, trygghetsfrågor m.m. visat att frågan är viktig i Östra Göinge. Vi bryr oss om klimatet och göingeborna ser det. Men vi kan inte leva på gamla meriter, nedanför berättar vi om milstolpar från den aktuella perioden.

Exempel på aktiviteter som ligger till grund för måluppfyllelsen:

- Kommunen har tagit fram en rutin för företag som vill etablera laddstationer/laddstolpar på kommunens mark. Vi vill visa att kommunen är positiv till etableringar och att på ett tidigt stadie tydliggöra spelreglerna.
- Vi byter ut energislukande offentlig belysning mot modern LED-belysning.
- För att minska matsvinnet och öka kvaliteten på maten gör vi om mottagningsköket i Glimåkra till ett tillagningskök.

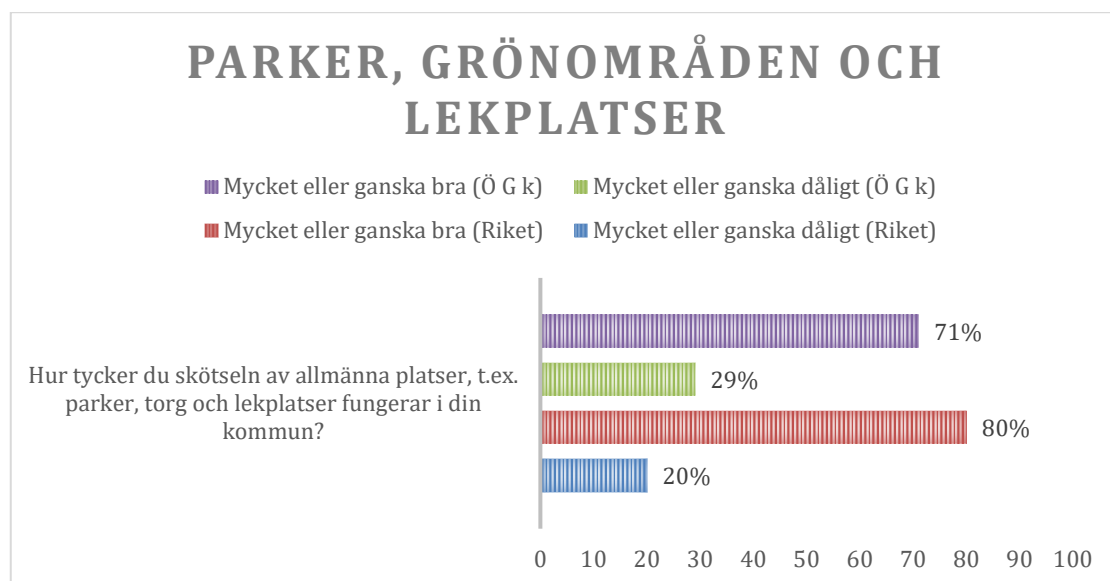
- Vi har börjat ställa höga hållbarhetskrav i våra upphandlingar.
- Lokalvården har aktivt arbetat för att bytta ut skadliga rengöringsmedel mot miljövänliga alternativ.
- Projektet med blomsterrika ängsmarker har tagit nästa steg och kommer på sikt öka den biologiska mångfalden.
- Vi bekämpar invasiva arter som Parkslide m.fl.

Kommunen upphandlar el på terminskontrakt och vår kostnad har gått upp med 20% för helåret 2022. Till den ökade elkostnaden har vi nu märkt att mängden förbrukad el ökar, det beror delvis på att verksamheterna växer och att vi tar fler lokaler i anspråk, men också på att vi slarvar med enkla åtgärder som att släcka ljuset när vi går hem för dagen. Kombinationen med ökade elpriser och ökad användning är oroväckande. Under 2022 ökar elkostnaden med 1,5 till 2 miljoner kronor, det är tre heltidsanställda inom exempelvis äldreomsorgen. Vi tror inte att elpriset kommer minska, tvärt om kommer det öka. Den variabel vi kan påverka är mängden energi vi använder. För att behålla resurserna i välfärden är det nödvändigt att minska energianvändningen. Förvaltningen arbetar med frågan och kommer presentera förslag på lösningar i lokalförslagsutredningen som ska vara färdig vintern 2022/23.

Tillgång till parker, grönområden och natur

Tidigare medborgarundersökningar visade att indikatorn ökat från 7,3 till 7,8 under perioden 2012–2019. Göingeborna har under hela perioden varit ganska nöjda med tillgången till parker, grönområden och natur.

Medborgarundersökningen 2021 visar att 71% av göingeborna tycker att skötseln av allmänna platser, t.ex. parker, torg och lekplatser fungerar mycket eller ganska bra. Det är lägre än värdet för riket som är 80%

Färre göingebor är nöjda med hur vi sköter parker, grönområden och lekplatser än genomsnittet för riket. Vi är inte nöjda med resultatet och ser detta som ett utgångsläge som ska förbättras.

Det finns egentligen ingen naturlig förklaring att vi ligger sämre till än genomsnittet för landets kommuner, vi har fina parker, underbara grönområden och lekplatser i byarna. Förvaltningen hypotes är att vi efter kommunens snabba utbyggnad under de senaste tio åren inte klarat av att sköta driften av alla anläggningarna med den kvalitet som göingeborna förväntar sig, samt att vi varit dåliga på att informera om förändringar i deras utemiljön.

Under perioden har vi tillsatt en ny enhetschef, utökar personalstyrkan med två heltidstjänster, och i ett tidigt skede samverkat förändringar med intresseorganisationer och eldsjälarna. Det har varit framgångsrikt men har inte blivit en integrerad del av vårt arbetssätt. Nu är det viktigt att fortsätta arbeta för att utöka samverkan i tidiga skeden, när vi utveckla utemiljön tillsammans med göingeborna.

Årets roligaste satsning är att två ungdomar, tidigare sommarentreprenörer, är på väg att upphandlats för att sköta delar av utemiljön kring Immelns badplats.

Attraktiva bostäder och bostadsförsörjning

En välfungerande bostadsförsörjning bygger på att vi har tillgång till rätt data som beskriver verkligheten och att analysen utgår från politikens prioriteringar. Det är ingen självklarhet att en befolkningsprognos, oavsett hur välgrundad den är, direkt kan översättas till antal nya bostäder som behöver byggas eller på annat sätt tillföras det befintliga beståndet. Vi står inför utmaningen att uppdatera kommunens lokalförsörjningsutredning under 2022 och ta fram ett nytt bostadsförsörjningsprogram under de kommande åren. För att klara uppdraget med hög precision och tillförlitlighet har vi investerat i ett nytt analysverktyg för GIS-databasen och köpt programvara och statistik för att löpande göra nya befolkningsprognoser när siffrorna blir tillgängliga. Huvudsyftet med den nya tekniken och uppdaterade arbetsprocesser är att vi ska bli bättre på att förutse framtiden och därigenom fatta mer välgrundade beslut. Implementeringen är pågående och är en av våra prioriteringar under 2022.

För några år sedan gjorde kommunen nästan var som helst för att det skulle byggas nya bostäder, i dag är läget annorlunda och vi har självförtroende att ställa krav på företag som vill bygga nya bostäder eller utveckla befintliga. Att bygga rätt bostäder utifrån politikens prioriteringar är viktigare än att bygga så många bostäder som möjligt.

Förvaltningens bedömning är att det finns gott om hyresrätter med relativt låg hyra i kommunen, det innebär inte att det står tomma hyreslägenheter och väntar på hyresgäster som vill flytta in men att det finns ett hälsosamt utbud.

Nyproduktion av bostäder och utveckling av det befintliga beståndet är viktigt för att stärka flyttkedjor och skapa förutsättningar för göingeborna att bo kvar i kommunen, samtidigt som fler ges möjlighet att flytta hit. Genom att analysera befolkningsprognoser, säkerställa en strategisk planreserv och möjliggöra för ett varierat utbud av bostäder kan kommunen vara proaktiv och till viss del styra flyttkedjorna.

Under år 2021 har 11 nyproducerade bostäder fått slutbesked. Privata byggherrar står bakom 6 av bostäderna och Göingehem 5.

Nyckeltal¹	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Antal nyproducerade bostäder	27	22	50	37	23	11

Eftersom det är svårt att förutsäga framtiden finns det en inbyggd komplikation i styrdokument som bygger på uppskattningar och prognoser under en längre period. Bostadsförsörjningsprogrammet är ett exempel på ett sådant styrdokument som behöver uppdateras med kortare intervall för att vara relevant. Förvaltningen bedömer att behovet i nuvarande program inte återspeglar verkligheten och politikens prioriteringar. Behovet i främst Broby och Knislinge är sannolikt annorlunda än i prognosen, det innebär inte att behovet av nya bostäder av god standard minskat utan att det totala beståndet behöver

¹ Värdena för 2016–2020 är hämtade från KOLADA. Värdet från 2021 är från kommunens verksamhetssystem.

balanserat för en önskvärd samhällsutveckling. För att säkerställa bättre följsamhet över tiden mellan verkligheten och bostadsförsörjningen ska förvaltningen utveckla en arbetsprocess som gör dokumentet levande över tiden. Förvaltningen har anställt en utvecklingsstrateg för att säkerställa att arbetet inte tappar fart samt att vår analysförmåga stärks. Utvecklingsstrategen har ansvaret att ta fram nästa verksamhetsrapport för det prioriterade området attraktiva byar.

Kommunen har god planberedskap för att möta behovet och översiktsplanen möjliggör ytterligare utbyggnad. Förvaltningen arbetar tillsammans med kommunens bostadsbolag och privata entreprenörer för att styra bostadsbyggandet till de lägen där behovet är som störst.

Ort	Behov till 2025	Byggt den 31 dec 2021	Återstår till 2025	Tillkommande i ÖP
Broby	145	40	105	80
Knislinge	145	96	49	60
Hansakog	68	6	62	50
Övriga kommunen	42	24	18	30
Totalt	400	166	234	220

En framgångsrik bostadsförsörjning handlar inte bara om nyproduktion, utveckling av befintliga bostäder och planberedskap. Var vi bygger, för vem vi bygger, boendemiljö och trivsel är av stor betydelse.

Likt tidigare år arbetar förvaltningen för en god bostadsförsörjning genom att:

1. Planera för bostäder i kollektivtrafiknära lägen med närhet till service.
2. Arbeta tillsammans med kommunens bostadsbolag och andra intressenter för fler lägenheter med hög standard som komplement till äldre beståndet.
3. Möjliggöra för fler marklägenheter, radhus och andra typer av boendeformer i byarnas centrala lägen för att stärka positiva flyttkedjor.
4. Tillvarata befintliga byggnader som kan byggas om till bostäder.
5. Arbeta för att möjliggöra exploatering där människor vill bo och leva.

Vår bedömning har inte förändrats från förra verksamhetsrapporten, bostadsförsörjningen är i balans. Men att vi behöver fortsätta arbeta för fler lägenheter med hög standard, på rätt lägen, för att möjliggöra positiva flyttkedjor.

Varierat utbud av olika upplåtelseformer

Utbudet av upplåtelseformer har inte förändrats i någon större utsträckning sedan 2013. Småhus med äganderätt är den dominerande upplåtelseformen i Östra Göinge följt av hyresrätt och ett mindre antal bostadsrätter.

Nyckeltal ²	2013	2018	2019	2020
Bostäder med äganderätt, antal/1000 invånare	307	285	284	284
Bostäder med hyresrätt, antal/1000 invånare	156	156	157	157
Bostäder med bostadsrätt, antal/1000 invånare	9	8	8	8

² Värdena är hämtade från KOLADA

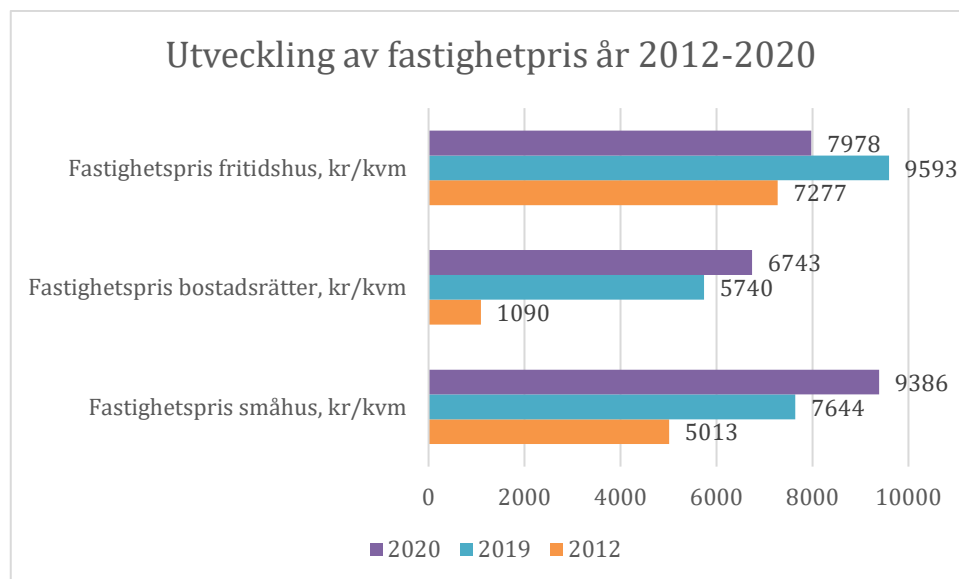
I kommundatabasen (KOLADA) finns inga nyckeltal inrapporterade för 2021 men kommunens egen statistik visar att 6 hyresrätter och 5 småhus med äganderätter färdigställdes 2021. Andelen hyresrätter har varit konstant under perioden 2018 till 2020 även om antalet invånare ökat, det beror på att kommunens bostadsbestånd utökats med ett för Östra Göinge kommun stort antal hyresrätter.

I förra verksamhetsrapporten rekommenderade förvaltningen att kommunen skulle gå före med sitt bostadsbolag och visa att det går att bygga bostadsrätter. Nu är det verklighet och Göingehem ska bygga bostadsrätter i Hanaskog. Utöver Göingehem planerar ett företag som heter Bolius att bygga 12 bostadsrätter på väster i Knislinge, byggstart beräknas starta till våren 2022.

När förvaltningen träffar entreprenörer som vill bygga, eller visar intresse för att bygga, för vi en dialog om möjligheten att bygga bostadsrätter. I dialogen anpassar vi kommunens erbjudande genom att locka med våra bästa tomter om de bygger bostadsrätter. Förvaltningen märker att det finns ett stort intresse för nyproduktion av bostäder i våra byar, inte minst i Knislinge, vi arbetar intensivt för att intresset ska omvandlas till nya bostadsrättsföreningar.

Attraktiva byar möjliggör högre fastighetspriser

Fastighetspriserna för småhus med äganderätt och bostadsrätter fortsätter öka. Det är ett bevis på att nya och gamla göingebor vill bo och leva i våra byar och att de upplevs som attraktiva. Ökningen kan till viss del förklaras med omvärldsfaktorer som låga räntor och god arbetsmarknad. Tillgången på krediter hade dock inte spelat någon roll om byarna inte var så attraktiva att göingeborna vill ha sitt hem där. När rapporten skrevs fanns inte fastighetspriserna för 2021 registrerade i KOLADA men efter samtal med lokala mäklare finns det inget som tyder på att prisutvecklingen stannat av.

Förvaltningen tycker det är positivt att prisutvecklingen på bostadsmarknaden rör sig uppåt, utvecklingen är däremot långt från tillräcklig. Inriktningen är att vi övertiden ska röra oss mot ett prisläge som minskar den ekonomiska risken vid nyproduktion av småhus.

Infrastruktur

Bredband via fiber

En effekt av pandemin är att samhället i flera avseenden använder sig av digital teknik i större utsträckning än tidigare. I storstäderna har vi sett att barnfamiljer väljer att flytta ut på landsbygden för att öka livskvaliteten när det bli möjligt att arbeta hemifrån några dagar i veckan. Förvaltningen tror att det är en utveckling som till viss del kommer fortsätta och möjliggöra för fler att bo och leva i våra attraktiva byar. En annan effekt är att det blir enklare att rekrytera till vissa bristyrken när avståndet mellan arbetsplats och bostad minskar i betydelse. Möjligheten att ansluta till bredband via fiber kommer inom våra år inte vara en attraktivitetsfaktor utan en hygienfaktor för att sköta sitt arbete på distans, driva företag eller ta del av det digitala informationsutbudet.

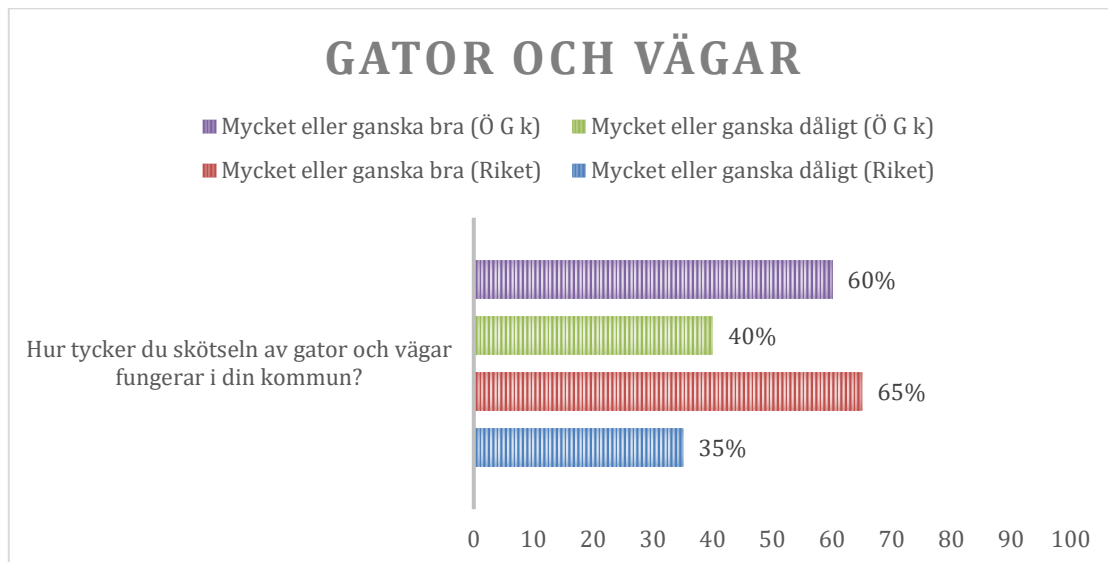
År	Tillgång hela kommunen	Inom byarna	Utanför byarna
2021	81%	92%	51%
2020	75%	91%	15%

Andelen göingebor som har möjlighet att ansluta sig till bredband via fiber har ökat med 6% från 75% 2020 till 81% 2021. I våra byar har det inte skett någon större utbyggnad mellan åren. Den största anledningen till det är att svenska stadsnät har haft problem med en underleverantör, problemet är nu löst och efter samtal med svenska stadsnät finns det goda förutsättningar för att utbyggnadstakten kommer öka. Den stora utvecklingen mellan åren har skett utanför byarna där möjligheten att ansluta sig till fiber ökat från 15% till 51%. Det är till stor del ett resultat av kommunens inriktning att locka externa medel till kommunen.

Det är en utmaning att bygga fiber i Östra Göinge och utmaningen blir större ju närmre vårt mål om att 98% av göingeborna ska ha möjlighet att ansluta sig till fiber vi kommer. Varje möjlig anslutning blir dyrare och dyrare, enskilda fastigheter kan kosta en miljon eller mer att ansluta, vilket ofta är mer än fastighetens värde. Vi börjar närma oss en gräns utanför byarna där marknaden inte längre kan bära utbyggnaden, det är ett marknadsmisslyckande där staten inte tar ansvar, och därigenom lämnar göingebor på landsbygden utan möjlighet att ansluta till fiber. Vi måste fortsätta vara innovativa och utmana marknaden.

Gator och vägar

I verksamhetsrapporten från föregående år kunde vi konstatera att resultatutvecklingen var positiv mellan 2012 och 2019 men att nöjd-kund-index minskade mellan 2017 och 2019. Medborgaundersökningen 2021 visar att 60% av göingeborna tycker att skötsel av gator och vägar utförs mycket eller ganska bra, det är lägre än resultatet för riket på 65%.

En förklaring kan vara att flera av kommunens gator och vägar håller låg standard och är i behov av reovering, samt att det återfinns mycket skräp längs våra vägar. Under resultatperioden 2020–2023 har kommunen satsat 5 miljoner kronor per år, totalt 20 miljoner för reinvestering i vägnätet. Syftet är att öka standarden på kommunens vägar. Förvaltningen har samplanerat delar av arbetet under 2021 med SBVT och andra berörda aktörer, effekten blir att vi kan lägga mer asfalt än vad som annars hade varit möjligt. Genom att samplanera och hålla hög investeringstakt under de kommande åren höjer vi standarden på kommunens gator och vägar.

Andra faktorer som kan påverkat resultatet under 2021 är att flera stora vägarbeten genomförts i kommunen med begränsad framkomlighet och avstängda gator till följd. En annan faktor är att göingeborna ofta blandar ihop vilka gator och vägar som är kommunens respektive trafikverket, kommunen har tyvärr ingen rådighet över trafikverkets ansvarsområde.

Byggstart för väg 19 mellan Bjärlöv och Broby till 2+1-väg var planerad till hösten/vintern 2021/22, vi konstaterade redan i förra verksamhetsrapporten att det var en orimlig tidsplan. Under förutsättning att läget i omvärlden inte förändras är vi glada om det blir byggstart under andra halvan av 2022 men blir inte förvånade om bystarten sträcker sig till 2023.

Förvaltningen förbereder sig inför nya väg 19 genom att bland annat starta en handelsutredning, syftet är att kartlägga förutsättningarna för lämpliga verksamheter på Bastholmen. En kommunikationsgrupp med ansvar för att göingeborna ska vara informerade om projektet samt vilka effekter det får för kollektivtrafiken, trafikanter och andra berörda har bildats. Nästa strategiska fråga är hur vi ska få 2+1-väg hela vägen till Kristianstad.

Skånes gröna hjärta

Samtliga verksamheter i kommunen arbetar tillsammans med näringslivet, besöksnäringen, föreningslivet och andra intressenter för att stärka bilden av Östra Göinge som Skånes Gröna hjärta, vårt platsvarumärke och identitet.

Upptäck Skånes gröna hjärta

I förra verksamhetsrapporten berättade vi om platsutvecklingsprojektet mitt gröna hjärta som inspirerat nyfikna platsutvecklare och forskare från Karlshamn till Barcelona. Utifrån projektet har en fortsättning initieras som heter Upptäck Skånes gröna hjärta. Projektet ägs och drivs av Wanås konst med kommunen som samverkanspart. Syftet med projektet är att platsens kända kultur- och naturdestinationer som Wanås och Immeln canoe center m.fl. ska arbeta tillsammans för att stärka platsens identitet och skapa tillväxt. Fler människor ska besöka platsen och stanna längre. En konkret aktivitet som kommit ur projektet är att det har producerats en rad filmer som marknadsför platsen och de medverkande verksamheterna. Filmerna blir tillgängliga under våren 2022.

Pandemin har begränsat våra möjligheter att mötas, det märks som tydligast inom ett område som till stor del bygger på mänskliga kontakter och samverkan. Ett resultat är att aktivitetsplanen vi utlovade förra året inte är genomarbetad och förankrad. Vi återkommer med en presentation till kommunstyrelsen innan nästa verksamhetsrapport.

Förvaltningen är stolt över platsvarumärket men har noterat att ”gröna hjärtat” i flera sammanhang nästan ersatt Östra Göinge när vi pratar om kommunen. Det är viktigt att vi bevakar och arbetar för att skilja platsens varumärke från Östra Göinge kommun, det är två distinkt olika saker.

Destinationsutveckling

Östra Göinge är en del av Skåne Nordost, vi sitter fysiskt tillsammans med flera andra kommuner. Det innebär att vi behöver planera vandringsleder, cykelleder mm tillsammans med våra grannar för att uppnå största möjliga effekt. Under 2021 har vi arbetat med att implementera en gemensam strategisk plattform för destinationsutveckling.

Förvaltningen är glad över att många människor vill spendera sin semester i Östra Göinge, men det är inte helt oproblemiskt. Under 2021 blev det tydligt hur ett högt tryck på besöksnäringen skapade friktion mellan människor och stort slitage på vandringsleder, eldplatser mm. Hållbarhet ska genomsyra allt vi gör, det gäller även besöksnäringen. Störst problem har det varit på och runt Immeln. Förvaltningen har förberett sig noggrant, vi har samverkat planer med Immelns bygdeförening och innan säsongen drar i gång kommer vi ha ett större samverkansmöte för att säkerställa att vi landat rätt i våra åtgärder.

Förvaltningens samlade rekommendationer

- Förvaltningen ska i samverkan med göingeborna arbeta för att öka tryggheten genom att stärka det sociala kittet.
- Kommunens elanvändning ska minska.
- Samverkan med göingeborna ska utvecklas och bli en integrerad del av arbetsprocessen vid förändringar i utemiljön.
- Förvaltningen ska starta en utredning för att djupare analysera hur vi kan arbeta för att göingeborna ska ta del av, eller bli en del av, all den fantastiska kultur som finns i Östra Göinge.
- Förvaltningen ska bli bättre på att förutse framtiden genom att ta fram och utveckla prognoser för klokare beslut.
- Förvaltningen ska arbeta för att ombyggnationen av väg 19 till 2+1 väg ska fortsätta hela vägen till Kristianstad.

- Förvaltningen ska arbetatillsammans med berörda intressenter för en hållbar besöksnäring.